

عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در حوزه پیشگیری اجتماعی و وضعی^۱ (مورد مطالعه: غرب استان تهران)

محمد جوانمرد^۲

از صفحه ۱ تا ۴۵

تاریخ دریافت: ۹۷/۱۲/۱۲

تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۳/۱۳

چکیده

زمینه و هدف: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به منظور تأمین نیروی انسانی و بهره‌گیری از مشارکت‌های مردمی در تحکیم و توسعه نظم و امنیت اجتماعی، عده‌ای از مردم علاقه‌مند به همکاری داوطلبانه را که واجد شرایط باشند، در قالب پلیس افتخاری جذب و زمینه‌های حضور جدی مردم در برقراری نظم و امنیت عمومی را فراهم آورده است. در همین زمینه، تحقیق حاضر با هدف بررسی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران انجام پذیرفته است. روش: این پژوهش از نظر هدف و ماهیت، از نوع کاربردی و از حیث روش اجرا، از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه کارکنان شاغل در کوپ انتظامی ویژه غرب تهران است که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، تعداد ۲۶۴ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شده است. از ابزار پرسشنامه جهت گردآوری اطلاعات استفاده شده است که به روش روایی صوری با اعمال نظر و قضاوت کارشناسان، متخصصان، اساتید مرتبط و همچنین با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ (با مقدار ۰/۹۶۶) با اعتبار مناسب، مورد تأیید قرار گرفته است. تحلیل‌های صورت گرفته نیز براساس آزمون‌های تی تک نمونه‌ای و آزمون آنوا با استفاده از نرم افزار SPSS بوده است. یافته‌ها: بررسی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در غرب تهران براساس نظر کارکنان کوپ نشان داد که میانگین همه ابعاد بررسی شده به غیر از «اطلاع‌رسانی عمومی» با میانگین ۳/۵۴، پایین‌تر از میانگین متوسط (۳) قرار دارند. بنابراین، عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در غرب تهران از نظر جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین بوده است و میانگین شهرستان‌های استان نیز باهم اختلاف دارند.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که مجموعه فرماندهی انتظامی غرب تهران تلاش قابل توجهی در شناسایی و جذب اعضای پلیس افتخاری در سطح استان داشته، اما در وضعیت کلی، عملکرد این

۱. برگرفته از طرح تحقیق غیرصنعتی «بررسی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری» که با حمایت دفتر تحقیقات فرماندهی انتظامی غرب تهران انجام شده است.

۲. عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین، Yang.man80@gmail.com

پلیس، در حد متوسط به پایین بوده است که گذشت مدت زمان کوتاه از شروع جذب و به کارگیری اعضای پلیس افتخاری در این استان می تواند یکی از دلایل قابل توجه این امر باشد.

کلید واژه ها: پلیس، پلیس افتخاری، عملکرد اجرایی، مشارکت، غرب تهران.

۱۵

مشاهدات و یافته‌ها در خصوص سیاست‌های برقراری نظم و امنیت به ویژه پیشگیری از جرم در جوامع مختلف نشان می‌دهد که اکثر جوامع توسعه یافته از طریق تدوین برنامه‌ریزی‌های ارتباطی، اجتماعی و فرهنگی و با اجرای برنامه‌های متمرکز بر افراد جامعه و مشارکت دادن تمام نهادها، سازمان‌ها سعی در پیشگیری از وقوع جرم دارند. در ایران، طی سال‌های اخیر تلاش‌های مضاعفی با تکیه بر توانمندی‌های بالقوه اجتماع برای کاهش جرائم و آسیب‌های اجتماعی مدنظر دولتمردان قرار گرفته است. با مروری بر قانون برنامه‌های چهارساله توسعه و دقت نظر در محورهای آن می‌توان گفت سیاست‌های کلی نظام ج.ا.ایران در برخی مواد این برنامه دقیقاً با تکیه بر مبانی و اصول اساسی پیشگیری از جرم تدوین شده است. بی‌تردید هیچ عنصری برای پیشرفت، توسعه و تکامل یک جامعه و همچنین شکوفایی استعدادها مهم‌تر از عنصر امنیت و تأمین آرامش در جامعه نبوده و توسعه اجتماعی، خلاقیت و فعالیت ارزشمند، بدون امنیت امکان‌پذیر نخواهد بود. رویکردهای مدرنی همچون مکتب کینهاک که صرفاً بر مطالعات امنیتی مبتنی هستند، تلاش دارند، مسائل امنیتی را از دایره تنگ نظامی خارج و به طرح ایده امنیت گسترده در برابر امنیت نظامی پردازند. (هزارجریبی و صفری شالی، ۱۳۹۱: ۵۵۲ و ۵۷۷). بنابراین، تحقق این امر در گرو توجه به مشارکت شهروندان در قالب محلات شهری و ایجاد حس تعلق مکانی آن‌ها در سطح محلات است. هنگامی که حس تعلق مکانی در شهروندان تقویت شود و هویت محلات پررنگ‌تر شود، میزان مشارکت شهروندان در امور و تصمیم‌گیری‌های شهری افزایش خواهد یافت و احساس مسئولیت بیشتری به محیط زندگی خود و شهر خود خواهند داشت. اگر محلات شهری نادیده گرفته شود امید به جلب مشارکت شهروندان و ایجاد حس مسئولیت آن‌ها در برابر محیط خود رنگ می‌بازد و نباید انتظار داشت که شهروندان هم‌راستا با مدیران شهری گام بردارند و مشکلات و مسائل اجتماعی شهر حل شود (محمدی، حسینی نژاد و اصائلو، ۱۳۹۳: ۱۱).

در ایران، مسئولیت مهم تأمین نظم و امنیت داخل شهرها بر عهده نیروی انتظامی نهاده شده است. این نیرو باید با حداکثر توان و بهره‌گیری از منابع انسانی کارآمد و پرتلاش و استفاده از مشارکت‌های مردمی، این وظیفه خطیر را به انجام رساند

Archive of SID

(تقدیسی، ۱۳۹۶). نیروی انتظامی به عنوان یکی از مهم ترین نهادهای حکومتی متولی امنیت، به دلیل تعدد مأموریت های محوله برای استقرار نظم و امنیت و تأمین آسایش و آرامش عمومی از مناسبات گسترده ای با محیط اجتماعی برخوردار است. در واقع، پلیس یکی از سازمان های رسمی کنترل اجتماعی نهاد حکومت است که در راستای پاسخ به يك نیاز اساسی؛ یعنی حفظ امنیت اجتماعی طراحی و ایجاد شده است. این سازمان که به نوعی نماد اقتدار و منزلت خرده نظام سیاسی در افکار عمومی است، نقشی مضاعف در دولت مدرن بر عهده دارد و به عنوان متولی نظم و امنیت در جامعه، جایگاهی ویژه در کنترل، پیشگیری و کشف جرائم دارد؛ چراکه از یک سو تنها نیروی مشروع اجبار کننده است و از سوی دیگر خود از جمله سازمان های مدنی واسط محسوب می شود که در حداصل حکومت و شهروندان قرار می گیرد. بدین ترتیب، سازمان پلیس همواره ناگزیر از برقراری تعادل میان تأمین مقتدرانه نظم و استقرار امنیت اجتماعی و از سوی دیگر تأمین مشارکت مدنی است و می تواند تعادل میان تأمین نظم و امنیت و مشارکت اجتماعی را ایجاد کند.

در واقع، مردم، بزرگ ترین سرمایه اجتماعی و مخاطب ناجا و علت وجودی این نیرو به شمار می روند. پس بدون مشارکت و همکاری مردم، نظم و به طور خاص نظم انتظامی وجود نخواهد داشت؛ به بیان بهتر، مجریان واقعی نظم در یک جامعه مردم هستند و از فواید مستقیم و غیرمستقیم آن هم عملاً برخوردار خواهند شد؛ بنابراین، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران کوشش نموده است زمینه های حضور جدی در جامعه و مشارکت هر چه بیشتر شهروندان در برقراری نظم و امنیت عمومی را فراهم آورد. برخی از اقدامات اجتماعی پلیس در راستای پیشگیری اجتماعی از جرم، ارتباط و تعامل با سازمان های دولتی، نهادها و سازمان های مردم نهاد و اقشار و اصناف است که تبلور آن با اجرای طرح ها و برنامه های مشترک فرهنگی و اجتماعی در سطح کشور بوده است و برنامه ریزی گسترده ای برای بهره مندی مناسب از ظرفیت های جامعه و مشارکت اقشار اجتماعی در پشتیبانی از طرح های عملیاتی و اجتماعی ناجا با تشکیل و راه اندازی پلیس افتخاری نموده است (بیات، ۱۳۹۴). خاستگاه پلیس افتخاری، استفاده بهینه از مشارکت و ظرفیت اجتماعی با مدیریت نیروی انتظامی بوده و تلاش همه جانبه برای تبدیل توان و استعداد بالقوه

مردم و به بالفعل نمودن آن و تعامل دوسویه مردم و پلیس که در نهایت منجر به کنش‌های اصلاحی اجتماعی و احساس امنیت است. پلیس افتخاری تلاش می‌کند تا با پیشگیری اجتماعی و احساس مسئولیت، نهادینه‌سازی نظم و انضباط را در جامعه حاکم کند.

بیان مسئله

سازمان پلیس به عنوان متولی امنیت در جامعه جایگاهی ویژه در کنترل و پیشگیری اجتماعی از جرم دارد؛ چراکه از یک سو نیروی اجبار کننده خود در جامعه استفاده می‌کند، از سوی دیگر به عنوان یک سازمان مدنی مطرح شده است که حد فاصل حکومت و شهروندان قرار می‌گیرد؛ بنابراین سازمان پلیس می‌تواند تعادل میان تأمین نظم و امنیت و مشارکت اجتماعی را ایجاد کند. در همین راستا، طرح پلیس افتخاری که موضوع مهم و تأثیرگذار در امر پیشگیری اجتماعی از جرم و افزایش احساس امنیت عمومی با بهره‌گیری از مشارکت مردمی است و از طرفی، طرحی است که به صورت سازماندهی شده و هدفمند در چند سال اخیر عملیاتی و اجرایی شده است، نیازمند بررسی بیشتری است تا میزان حصول به اهداف از پیش تعیین شده آن تبیین و راهکارهای مطمئن و سازنده در جهت بهبود و اصلاح فرآیند اجرایی آن در آینده ارائه شود. به همین منظور، این پژوهش می‌بایست به سؤال‌های مربوط پیرامون اجرای طرح پلیس افتخاری در فرماندهی انتظامی غرب تهران و میزان موفقیت آن براساس اهداف از پیش تعیین شده پاسخ دهد. به عبارت دقیق‌تر، نقش ارتباطات اجتماعی و فعالیت‌های انتظامی پلیس افتخاری در مأموریت‌های قابل‌تصور برای اعضای این پلیس و انجام امور انتظامی و اجتماعی محوله در سطح فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران تا چه اندازه بوده است؟

ضرورت و اهداف تحقیق

با توجه به اینکه تاکنون در زمینه بررسی میزان اثربخشی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در برقراری نظم و امنیت عمومی در منطقه مورد مطالعه (فرماندهی انتظامی غرب تهران) پژوهشی صورت نگرفته است. لذا ضرورت پیدا می‌کند تا این بررسی از زمان شکل‌گیری و به کارگیری پلیس افتخاری در غرب تهران مورد

Archive of SID

مطالعه قرار بگیرد؛ چراکه شناخت عوامل مرتبط با مشارکت در برقراری امنیت و تبیین راهکارهای مطمئن و هدفمند می‌تواند متولیان امر را در برقراری نظم و امنیت مشارکتی به بهترین نحو هدایت کند. در این تحقیق، سعی بر این است تا ضمن بررسی مبانی مشارکت مداری و جامعه محوری در تأمین نظم و امنیت عمومی، میزان اثربخشی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری براساس اهداف از پیش تعیین شده در فرماندهی انتظامی غرب تهران مورد مطالعه علمی قرار بگیرد و درنهایت، با عنایت به یافته‌های حاصل از پژوهش، راهکارهای مطمئن، هدفمند و متناسب با توانایی و ظرفیت پلیس افتخاری ارائه شود.

مروری بر ادبیات موضوع

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در سال ۱۳۵۷ به مدت دو دهه، تلاش‌های گسترده‌ای برای تغییر ساختار و سازمان دهی مجدد پلیس براساس نظم و انطباق مأموریت‌های پلیس با اهداف حفظ نظم و تأمین منافع دولت و عامه مردم به عمل آمد و در نهایت، راهبرد متخذه با عنوان جامعه محوری از سال ۱۳۷۷ رسماً در دستور کار پلیس قرار گرفت. مهم‌ترین ویژگی پلیس جامعه محور نگاه جدید به مردم به عنوان فرصت، خلاقیت و نیروی مؤثر جهت بازیافت ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و تأمین امنیت معطوف به محلات و نواحی با مشارکت مردم است. با عنایت به ویژگی‌های پلیس جامعه محور، جایگاه مشارکت به عنوان رکن اساسی مأموریت‌های پلیس در این راهبرد قابل توجه است و لازم است از ظرفیت مشارکت عمومی در امر توانمندسازی آحاد جامعه در برابر آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی و پیشگیری اجتماعی از جرم استفاده شود. با توجه به رویکرد جامعه محور پلیس مبنی بر این دیدگاه که امنیت یک تولید جمعی است؛ مشارکت اجتماعی از ملزومات تقویت و توسعه امنیت به شمار می‌رود. بهره‌گیری از مشارکت مردمی در تأمین بخشی از امنیت جامعه و سازمان دهی حضور اқشار مردم در قالب پلیس افتخاری می‌تواند یکی از راهکارهای مطلوبی باشد که خلأ حضور نیروی پلیس را در بخشی از جامعه تأمین و موجبات افزایش نظم و امنیت عمومی و احساس امنیت شهروندان را فراهم آورد. برابر دستورالعمل پلیس افتخاری، پلیس افتخاری به کلیه شهروندانی اطلاق شده است که به صورت داوطلبانه و در مقاطع زمانی خاص و با رعایت همه جوانب با ناجا همکاری می‌نمایند.

۱۹

با توجه به بررسی پژوهش‌های انجام گرفته در حوزه بررسی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در امور اجتماعی و پیشگیرانه پلیس، تحقیقات و مطالعات اندکی صورت گرفته است و بیشتر تحقیقات انجام شده در خصوص نقش مشارکت اجتماعی در پیشگیری از جرم در داخل و خارج کشور بوده است که در جدول ۱ به برخی از این مطالعات در سطح داخلی و خارجی اشاره می‌شود.

جدول ۱ - پیشینه تحقیق (داخلی - خارجی)

ردیف	عنوان پژوهش	محقق	سال انجام	خلاصه نتایج پژوهش
۱	امنیت عمومی در پرتو مشارکت مردمی	نماین و جلالی	۱۳۸۴	اطلاع و آگاهی زمینه ساز کاهش عاطفی و ایجاد انگیزه درکشان اجتماعی است.
۲	پلیس جامعه محور، مطالعه تطبیقی شیوه های جلب مشارکت مردمی در تأمین نظم عمومی و امنیت اجتماعی	وروایی	۱۳۸۴	در جهان امروز تأمین امنیت بدون توسل به مردم غیرممکن است و کارآمدترین شیوه برای افزایش ضریب امنیتی در جوامع با رشد بالای جمعیتی نظیر ایران، عمومی ساختن مقوله امنیت است.
۳	درآمدی بر رهیافت پلیس مشارکت گرا (پلیس محله)	ترابی	۱۳۸۵	سه رویکرد و رهیافت پلیس را در بستر تحولات اجتماعی معین می نماید: رهیافت و رویکرد پلیس سیاسی، رهیافت و رویکرد پلیس حرفه ای و رهیافت و رویکرد پلیس جامعه محور.
۴	نقش مشارکت های مردمی در تقویت امنیت اجتماعی	منظمی تبار	۱۳۸۵	کشورهای پیشرفته به دلیل اینکه مشارکت های مردمی را در بین شهروندان خود نهادینه نموده اند، امنیت در این کشورها با توجه به مشارکت های مردمی پایدار است.
۵	بررسی رابطه بین مشارکت های مردمی و پیشگیری از جرم	احمدی و همکاران	۱۳۸۶	بین پیشگیری از وقوع جرم و متغیر اعتماد اجتماعی رابطه مثبت و مستقیم، همچنین بین نگرش های دینی و پیشگیری از جرم رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد و میزان استفاده از رسانه جمعی و پیشگیری از جرم رابطه معکوس و منفی وجود دارد
۶	پیشگیری از جرم با تکیه بر رویکرد اجتماع محور (تأملی بر نقش پلیس در پیشگیری اجتماعی)	عبدی و شرافتی پور	۱۳۸۶	برای پیشبرد پیشگیری اجتماعی از جرم، تعیین چارچوبی برای سهیم شدن همه شهروندان در پیشگیری و هماهنگ کردن بخش های عمومی و خصوصی که در زمینه پیشگیری از جرم فعالیت می کنند لازم است.

عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در حوزه پیشگیری اجتماعی و وضعی (مورد مطالعه: غرب استان تهران)

۷	اثربخشی الگوهای پلیس سنتی و نوین در پیشگیری از جرم	وروایی و بهربر	۱۳۸۸	ادله ضعیفی مبنی بر اثربخشی الگوهای سنتی پلیس در پیشگیری از جرم وجود دارد؛ اما در مورد اثربخشی الگوهای نوین امور پلیسی در پیشگیری از جرم گرچه ادله موجود بیانگر اثربخشی این الگوها هستند؛ اما نتیجه گیری قطعی منوط به گذشت زمان و انجام تحقیقات بیشتر است.
۸	رویکرد جامعه محوری پلیس در پیشگیری از جرم	بخشایشی بایقوت	۱۳۹۱	نهاد پلیس علاوه بر بهره گیری از ابزارهای تعریف شده در نظام عدالت کیفری از همکاری و مشارکت نهادهای اجتماعی و دولتی برای کنترل عوامل موجد جرم استفاده می کند و در تلاش است تا با تغییر در ساختارهای سازمانی خود از مشارکت حداکثری اجتماع در کنترل جرم بهره ببرد.
۹	نقش پلیس در پیشگیری از جرم با تأکید بر مشارکت مردم	فرومند	۱۳۹۲	در پیشگیری با مشارکت مردم (پیشگیری اجتماعی) پلیس تعادل بسیار نزدیک با خانواده و نهادهای اجتماعی فرهنگی و مذهبی موجود در جامعه برقرار می نماید، مشکلات جوانان و نوجوانان را که ریشه بسیاری از ناهنجاری ها در جامعه می باشند را با اولویت بالایی می نگرد و با مدارس در سطح بالایی همکاری می نماید.
۱۰	مشارکت مرزنشینان راهکاری جهت دستیابی به امنیت پایدار اجتماعی	ملک حسینی و محمدی	۱۳۹۳	یکی از اصلی ترین مؤلفه هایی که امنیت را ارتقاء می بخشد و جامعه را سالم، آرام و مطلوب می سازد، مشارکت اجتماعی می دانند.
۱۱	نقش پلیس افتخاری در پیشگیری اجتماعی از جرم	بلوچ	۱۳۹۴	هرچند پلیس افتخاری در ابتدای راه است، اما با برنامه ریزی، سازماندهی و تعیین نقش مناسب اجتماعی و به کارگیری صحیح اعضای پلیس افتخاری، می توان در تحقق اهداف پیشگیرانه اجتماعی ناجا موفق عمل کرد.
۱۲	بررسی رابطه نگهبان محله با پیشگیری اجتماعی از جرم	بیات	۱۳۹۴	مدیریت درست و منطقی امنیت اجتماعی در جامعه منوط به ایجاد نظم درونی در کنار نظم سیاسی و همدلی و مشارکت مردمی و افزایش اعتماد به نهادها و حکومت در کلیه سطوح اجتماعی است. بهره گیری از مشارکت مردمی در تأمین بخشی از امنیت لایه های درونی جامعه، سازماندهی حضور مردم در قالب نگهبان محلات و اماکن تجاری می تواند یکی از راهکارهای مطلوبی باشد که خلأ حضور نیروی پلیس را در بخشی از جامعه تأمین و موجب جلب مشارکت مردم می شود.

۱۳	بررسی عوامل مؤثر بر تعامل مردم با پلیس آگاهی استان سمنان در کشف جرم سرقت	تقدیسی	۱۳۹۶	جایگزین کردن پلیس جامعه محور به جای پلیس تهدید محور، در تعامل مردم با پلیس مؤثر است. داده ها حاکی از آنند که بین متغیرهای عدم افشای هويت و تعامل با پلیس رابطه معنی دار وجود ندارد.
۱۴	تأثیر پلیس جامعه محور بر ساکنان محله	اسکوگان ۱	۲۰۰۶	اجرای طرح پلیس جامعه محور در شیکاگو بسیار مفید بوده و در طول ده سال ارزیابی انجام شده، درصد ساکنانی که از بیرون رفتن در شب می ترسند از ۴۰ درصد به ۲۵ درصد بین سال های ۱۹۹۴ تا ۲۰۰۳ کاهش یافته و در طول آن دوره، اختلاف ترس از جرم بین زنان و مردان و بین افراد مسن تر و جوان تر به طور اساسی کمتر شده است.
۱۵	پلیس، حکومت محلی و شهروندان به عنوان مشارکت کنندگان در شبکه های امنیت محلی در هلند	تریسترا ۲	۲۰۰۸	سیاست مسئولیت پذیری در قبال شهروندان و تغییر رویه از انحصار قدرت به نظارت در عرصه پیشگیری و کنترل جرم و ناامنی به دلیل نبود یا فرسایش قوانین پلیسی و دیگر نهادهای قضایی تأمین کننده عدالت و امنیت، به کارگیری رویه های نوین، همچون استفاده از شبکه های امنیت محلی ضروری است و برای رسیدن به مقصود یعنی تأمین امنیت، نیاز به مشارکت نیروهای پلیس، حکومت محلی و فعالان مدنی هست.
۱۶	بازتاب مشارکت شهروندان در فعالیت های پلیسی اجتماع محور	استون و رایکیم ۳	۲۰۱۲	بررسی شیوه های مختلف سیاست گذاری امنیتی در بلژیک و تغییرات پی در پی آن ها در طول زمان، مؤثرترین شیوه در حوزه امنیت، همان مشارکت محلی شهروندان با پلیس در این عرصه است؛ به طوری که در سال ۲۰۰۷، جمعیت مشارکت کنندگان مدنی در حوزه امنیت و مبارزه با جرائم، نسبت به کارکنان پلیس، ۱ به ۵ بوده است.
۱۷	دلیل مشارکت اجتماع محور شهروندان در فعالیت های مبارزه با جرم	جوی ۴ و همکاران	۲۰۱۴	دغدغه امنیت اجتماعی و تجربه قربانی جرم شدن شهروندان، آنان را به سمت همکاری هر چه بیشتر با این انجمن ها سوق می دهد؛ هر چند که میزان این مشارکت به نحوه فرهنگ سازی در این امور بستگی دارد؛ اما در کل بین حساسیت نسبت به امنیت اجتماعی، جرم، ترس از قربانی شدن و همکاری داوطلبانه با این انجمن ها، همبستگی آماری معناداری وجود دارد.

منابع مرتبط با پلیس افتخاری در داخل اساساً در قالب اخبار، گزارش، تفسیر خبر، نشست و از این قبیل است؛ اما در خارج از کشور در منابع پلیسی مرتبط با

Archive of SID

همکاری و مشارکت مردم با پلیس در قالب‌های مختلف دیده می‌شود. به نظر می‌رسد که پلیس افتخاری در غرب مفهومی عام‌تر از کشور ما باشد.

پلیس افتخاری: پلیس واژه‌ای فرانسوی است که در لغت به معنای مجموعه‌ای از افراد است که با استفاده از اختیارات قانونی خود، در جهت ایجاد نظم و آرامش در شهر، کشور و جامعه تلاش می‌کنند (عمید، ۱۳۸۹: ۴۰۸). پلیس افتخاری به کلیه افرادی اطلاق می‌شود که به صورت داوطلبانه و با رعایت همه جوانب و در مقاطع زمانی خاص با ناجا همکاری می‌نمایند. براساس دستورالعمل پلیس افتخاری افراد مشارکت‌جو به دو سطح تقسیم شده‌اند در سطح یک از نیروهای مشارکت‌جو در فعالیت‌هایی که انجام آن‌ها مستلزم ضابطیت می‌باشند بهره‌برداری به عمل می‌آید و در سطح دوم از نیروهای مشارکت‌جو در فعالیت‌هایی بهره‌برداری به عمل می‌آید که انجام آن‌ها مستلزم ضابطیت نمی‌باشد (دستورالعمل ناجا به شماره ۲۰/۱۳۹۰/۴/۱۰/۲۱ به تاریخ ۱۳۹۲/۰۸/۲۹). در واقع، پلیس افتخاری از میان توده مردم برخاسته است و به منطقه و محله خود اشرافیت بیشتری دارد. به همین دلیل، نقش آن در کنترل و بازدارندگی از جرم مؤثر است. با توجه به سابقه تاریخی و فرهنگی ایران و نقش معتمدین و ریش سفیدان در حل اختلافات، از گذشته مردم محلات به گفته افراد معتمد توجه داشتند و گفته معتمدین در کاهش آسیب‌های اجتماعی نقش مؤثری داشت. پلیس افتخاری را از جهات مختلف می‌توان برای جامعه مفید خواند؛ اولاً پلیس افتخاری با توجه به افتخاری بودن آن هزینه اقتصادی زیادی برای دولت ندارد و از طرفی با توجه به آشنایی به فرهنگ مردم آن منطقه مورد اعتماد مردم هستند؛ بنابراین در حفظ نظم و کنترل و رضایت اجتماعی نقش خوبی دارند، به طوری که اعتماد عمودی و افقی را می‌توانند به وجود آورند؛ یعنی در اعتماد بین مردم و خودشان و اعتماد بین مردم و پلیس مؤثر هستند.

مشارکت: برخلاف بسیاری از واژه‌های علوم اجتماعی، مشارکت واژه‌ای است که علیرغم تنوع مصادیق آن در مورد فضای مفهومی‌اش، ابهام چندانی وجود ندارد. رایج‌ترین تعاریف مربوط به مشارکت عبارت‌اند از: همکاری، شرکت در کاری یا امری یا فعالیتی و حضور در جمعی یا گروهی یا سازمانی جهت بحث و تصمیم‌گیری (چه به صورت فعال و چه به صورت غیرفعال) که در آن، نقش و مسئولیت فرد چندان تعریف نشده است. به طور خاص، مشارکت به آن دسته از

فعالیت‌های ارادی دلالت دارد که اعضای یک جامعه از طریق آن‌ها در امور جامعه (سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی) شرکت کرده و به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در شکل دادن حیات مدنی مشارکت می‌کنند (انصاری، ۱۳۸۵). میزان مشارکت افراد در امور مختلف را می‌توان از عناصر سرمایه اجتماعی دانست (علوی تبار، ۱۳۷۹: ۳۷) یا شرکت فعالانه مردم در تصمیم‌گیری، اجرا و نظارت بر طرح‌ها و عملیات نظم و امنیت اجتماعی است. مشارکت مردمی نشان‌پذیرش برابری ارزش انسانی همه آحاد جامعه است که با همدیگر در امور مختلف همکاری نموده و از طریق آن دست به تحول می‌زنند و تغییراتی مثبت را به وجود می‌آورند که برای آینده کل جامعه می‌تواند مفید و مؤثر افتد (صفری شالی، ۱۳۸۰).

پیشگیری از جرم: پیشگیری یک مفهوم کلی است و به مجموعه اقدام‌هایی گفته می‌شود که برای پیشگیری و جلوگیری از فعل و انفعالات زیان‌آور متحمل بر فرد و گروه به عمل می‌آید؛ مانند پیشگیری از حوادث کار، پیشگیری از بزه کاری جوانان و پیشگیری از تصادفات در جاده‌ها و غیره (گل محمدی خامنه، ۱۳۸۴: ۵).

مفهوم پیشگیری از جرم با وجود جرم و کجروی در جوامع انسانی معنا و موضوعیت پیدا می‌کند. جرم در جوامع انسانی قرار داشته و تصویر جامعه‌ای فارغ و بری از جرم غیرعلمی و غیرواقع‌بینانه است. در جوامع جدید ماهیت و کمیت و کیفیت جرم تغییر کرده است و موضوع پیشگیری از جرم بنا به همین واقعیت به جز لاینفک وظایف دولت و ملت‌های مدرن تبدیل شده است. هدف اساسی پیشگیری از جرم، مداخله با هدف عدم شکل‌گیری پدیده جرم یا کاهش دامنه و ابعاد آن است. به عنوان یک اصل، پیشگیری از جرم همیشه در قلب سیاست نظام قضایی دولت‌ها در عصر جدید قرار داشته است، ولی در عمل این موضوع از قدمت بیشتری برخوردار است. وظیفه اصلی دولت‌ها برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری اولاً با هدف روی ندادن پدیده جرم و ثانیاً کاهش دامنه و اثرات جرائم محتمل و ارتكابی است (پروین و دیگران، ۱۳۸۸: ۸۱). در تعریفی که توسط مرکز پیشگیری از جرم در استافورد انگلستان ارائه شده و توسط مرکز ملی پیشگیری از جرم ایالت متحده مورد پذیرش قرار گرفته است، پیشگیری از جرم به نحو زیر تعریف شده است: در رابطه با اهداف رهنمودهای حاضر، «پیشگیری از جرم» شامل راهبردها و تدابیری است که درصدد کاهش خطر وقوع جرائم و کاهش تأثیرات مضر بالقوه آن‌ها بر

Archive of SID

اشخاص و جامعه (شامل ترس از جرم) از طریق تحت تأثیر قرار دادن عوامل متعدد و مؤثر در آن‌هاست. اعمال قوانین، مجازات و اقدامات اصلاحی و تربیتی، هرچند که نقش پیشگیرانه هم دارند، با فرض پوشش جامع موضوع در سایر اقدامات سازمان ملل متحد، از قلمرو این رهنمودها خارج شده‌اند. به‌طور خلاصه می‌توانیم بگوییم که پیشگیری از جرم عبارت است از پیش‌بینی، شناسایی و برآورد عوامل خطر جرم و ابداع اقداماتی برای از بین بردن یا کاهش آن‌هاست.

در خصوص وظیفه جامعه در پیشگیری از جرم می‌توان به سفارش‌های امام علی (ع) درباره امر به معروف و نهی از منکر اشاره کرد که ایشان می‌فرماید: «امر به معروف و نهی از منکر را ترک نکنید که بدان شما بر شما مسلط می‌شوند». امر به معروف و نهی از منکر از مهم‌ترین برنامه‌ها و تدابیری است که اسلام برای مشارکت مردم در پیشگیری از جرم تدارک دیده است و همه افراد مسلمان در سراسر جهان به صورت یک عضو فعال در آن شرکت دارند و برای هیچ کس در هر مقامی که باشد، امتیاز و معنویت قرار نداده است (رشاد، ج ۵، ۱۳۸۰: ۳۰۶). دیدگاه‌های مختلفی در مورد دسته‌بندی اقدامات پیشگیرانه از جرم وجود دارد. در جرم‌شناسی شش نوع پیشگیری قابل تصور است؛ چهار نوع تحت عنوان پیشگیری متداول و دو نوع دیگر به عنوان پیشگیری جدید مطرح است: ۱- پیشگیری از بزهکاری اطفال و پیشگیری از بزهکاری عمومی؛ ۲- پیشگیری عمومی و اختصاصی؛ ۳- پیشگیری انفعالی و پیشگیری فعال و ۴- پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالث. پیشگیری‌های جدید نیز شامل موارد زیر است:

۱- **پیشگیری وضعی:** با توجه به شرایط بزهکار، نوع جرم، اهداف و موضوعات جرم و خصوصیات بزه دیده، اقداماتی را به اجرا می‌گذارد که فرایند آن‌ها موجب از بین رفتن و یا تضعیف موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم خواهد شد. کاهش فرصت‌ها و موقعیت‌های ارتکاب جرم با توسعه امنیت فیزیکی یا طراحی ساختمان و محله‌ها که درنهایت موجب خطرناک و پرهزینه‌تر شدن اعمال مجرمانه می‌شود، همراه است (نجفی‌توانا، ۱۳۸۲: ۵۵).

۲- **پیشگیری اجتماعی:** پیشگیری اجتماعی در لغت به معنی جلوگیری از وقوع هرگونه اقداماتی با روش‌های غیر قهری و غیر کیفری است (عمید، ۱۳۸۹: ۴۳۹) که به اصطلاح حقوقی نیز نزدیک است و به جلوگیری از وقوع جرم با روش‌های

اجتماعی و نه با سیاست سرکوب کیفر اطلاق می شود (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۷۸: ۷۳۷). پیشگیری اجتماعی شامل آن دسته از تدابیر و اقدام‌هایی است که با مداخله در فرآیند رشد افراد، بهبود شرایط زندگی آن‌ها و سالم‌سازی محیط اجتماعی و طبیعی، به دنبال حذف یا کاهش علل جرم‌زا و در نتیجه پیشگیری از بزه کاری است (نیازپور، ۱۳۸۳: ۱۷۲-۱۷۰). این شکل از پیشگیری اساساً بر بسیج اشخاص و گروه‌هایی استوار است که می‌توانند در خصوص رفع موانع مشارکت عمومی در توسعه پایدار و ایجاد جوامع سالم و پایدار کمک کنند. مرکز بین‌المللی پیشگیری از جرم، پیشگیری اجتماعی از جرم را به این نحو تعریف کرده است: «هر چیزی که بزه کاری، خشونت و ناامنی را از طریق هدف‌گیری موفقیت‌آمیز علل شناخته‌شده جرم (از طرق علمی)، کاهش دهد». کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی نیز پیشگیری اجتماعی را به نحو آتی تعریف کرده است: «پیشگیری اجتماعی عبارت است از تدابیر و روش‌های آموزشی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی دولت، نهادها و سازمان‌های غیردولتی و مردمی در زمینه سالم‌سازی محیط اجتماعی و محیط فیزیکی برای حذف یا کاهش عوامل اجتماعی وقوع جرم». با دقت نظر در تعریف‌های فوق می‌توان تعریف زیر را برای پیشگیری اجتماعی از جرم ارائه داد: «پیشگیری اجتماعی از جرم مجموعه تدابیر و اقداماتی است که هدف آن حذف یا کاهش خطر عوامل اجتماعی و اقتصادی و محیطی جرم است».

نظریه‌ها و دیدگاه‌های علمی

نظریه سرمایه اجتماعی: سرمایه اجتماعی به عنوان یکی از متعلقات جوامع و ملت‌ها و افراد، هم‌زمان، هم‌علت و هم‌معلول است. سرمایه اجتماعی به نتایج مثبتی همچون توسعه اقتصادی و کاهش جرم و جنایت می‌انجامد. به نظر استیگلن، سرمایه اجتماعی به لحاظ ماهوی دارای چهار بعد است: ۱- سرمایه اجتماعی نوعی دانش تولیدی است. آن جزئی از چسب اجتماعی است که موجب همبستگی اجتماعی می‌شود. همچنین، مجموعه‌هایی از قابلیت‌ها و توانایی‌های شناختی است. برای مثال، سواد رایانه‌ای، بخشی از سرمایه اجتماعی است که برای دارنده آن نوعی سرمایه است. ۲- سرمایه اجتماعی، مجموعه‌هایی از شبکه‌هاست که خود را در قالب گروه‌های اجتماعی نشان می‌دهد. ۳- سرمایه اجتماعی،

Archive of SID

انباشتی از وجهه و شهرت، همچنین شیوه‌ای برای تنظیم این وجهه و شهرت است. افراد برای کسب وجهه سرمایه‌گذاری می‌نمایند. ۴- سرمایه اجتماعی، سرمایه سازمانی است که به واسطه آن، مدیران شیوه‌های اعمال مدیریت خود را بسط می‌دهند (غفاری، ۱۳۹۰).

نظریه علمی امور پلیسی شخص ثالث: نظریه علمی امور پلیسی شخص

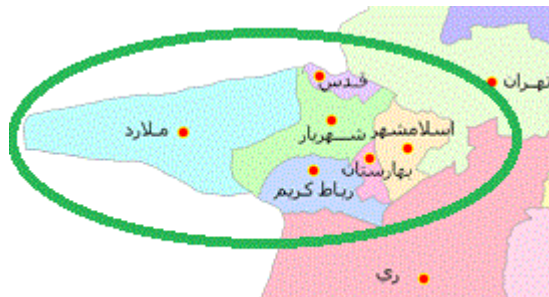
ثالث بر برنامه‌های جلب مشارکت مردم در انجام امور پلیسی به ویژه برنامه‌های پیشگیری از جرم تأکید دارد که این نکته در واقع وجه اشتراک این رهیافت به رهیافت امور پلیسی جامعه محور است؛ با این تفاوت که در رهیافت پلیس جامعه محور بر جلب مشارکت همه اقدار جامعه استوار باشد؛ در حالی که امور پلیسی شخص ثالث به این معنی است که پلیس تلاش می‌کند تا به واسطه ترغیب یا الزام بخشی از مسئولیت ممانعت یا کاهش جرم را به سازمان‌ها یا اشخاصی که مجرم نیستند مانند دفاتر مشاور املاک، مالکان اماکن، خانواده‌ها و مدیران کسب‌وکار محول نماید (برگر و میزول، ۱۹۹۸).

پلیس جامعه محور: در سال ۱۸۲۹ رابرت پیل، بنیانگذار پلیس جدید لندن

اصول نه‌گانه‌ای را مطرح نمود که پس از گذشت سالیان سال به نظر می‌رسد اندیشه پلیس اجتماعی (جامعه محور) از آن بهره بسیار برده است. در این اصول مهم پلیسی، به مواردی نظیر تلاش برای پیشگیری و کاهش برخوردهای قهرآمیز، ایجاد میل و انگیزه در مردم برای پذیرش عملکرد پلیس، افزایش اعتماد عمومی، حفظ مهم‌ترین اقدامات پلیس جامعه محور محسوب می‌گردد (بیات، ۱۳۹۴). رشد روزافزون جرائم، تبه‌کاری‌ها و آشوب‌های دهه ۱۹۷۰ بدین سو در کشورهای توسعه یافته و صنعتی جهان (به ویژه انگلستان، فرانسه و آمریکا)، زمینه‌ساز پیدایی رویکردی جدید با عنوان «پلیس اجتماع محور» در سازمان پلیس شد که اساساً بر تعامل و مشارکت اجتماعی پلیس با مردم و گروه‌های مختلف اجتماعی برای پیشگیری از جرائم و برقراری امنیت اجتماعی تأکید داشت (بیلی، ۱۳۶۹؛ ترابی و گودرزی، ۱۳۸۲: ۱۱۴؛ میلر و هس، ۱۳۸۲ و شاکری، ۱۳۸۱). جلب مشارکت آحاد جامعه در تأمین نظم و امنیت، توجه به اطلاع‌رسانی و آموزش همگانی به عنوان ابزارهای مؤثر در توسعه مشارکت، افزایش ارتباطات اجتماعی با مردم به جای تأکید بر حفظ نظم مقتدرانه و توانمندسازی آحاد جامعه در برابر آسیب‌ها و ناهنجاری‌های

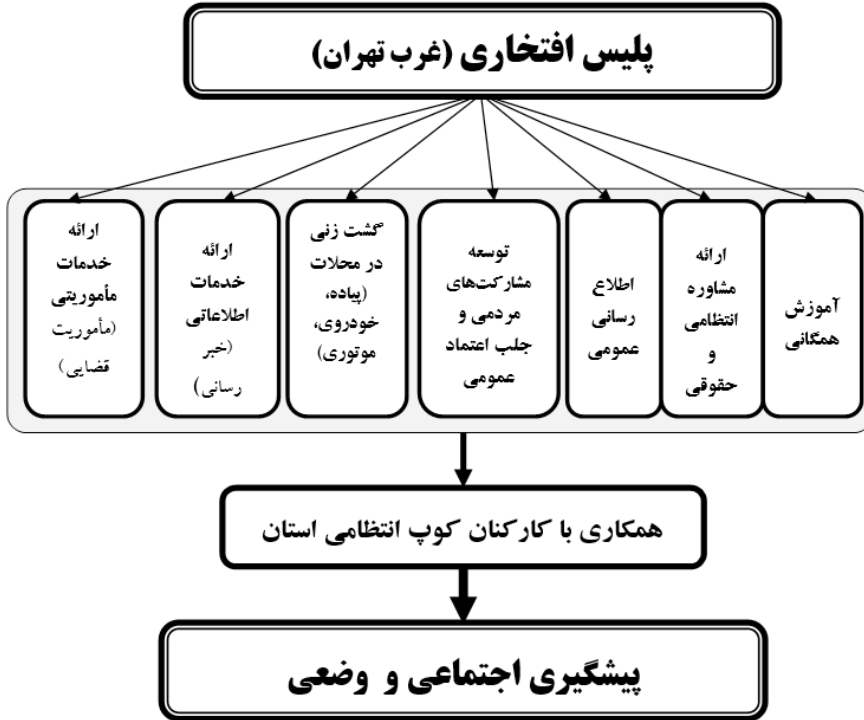
اجتماعی از طریق به کارگیری نیروهای اجتماعی از جمله مؤلفه‌های این پلیس بوده است. مهم‌ترین ویژگی پلیس جامعه محور نگاه جدید به مردم به عنوان فرصت، خلاقیت و نیروی مؤثر جهت بازیافت ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و تأمین امنیت معطوف به محلات و نواحی با مشارکت مردم است. اساس کار پلیس جامعه محور نیز بهره‌گیری از توان، استعداد بالقوه مردم در راستای تحقق حفظ نظم، انضباط، ایجاد آرامش و آسایش برای توده جامعه است. برابر قانون استخدامی ناجا مصوب سال ۱۳۸۲ در بخش دوم از فصل دوم، تبصره ۳، ماده ۲۳، اجازه به کارگیری از توان جلب و مشارکت مردمی در تحکیم و توسعه نظم و انضباط اجتماعی با رعایت اصول و قواعدی به ناجا داده شده است تا این افراد پس از احراز صلاحیت، انتخاب، جذب و پس از آموزش‌های لازم ساماندهی و با عناوینی چون پلیس محلی، مرزیار، پلیس افتخاری و غیره به کارگیری شوند.

توصیف منطقه مورد مطالعه: فرماندهی انتظامی ویژه غرب استان تهران مسئولیت و مأموریت برقراری و حفظ نظم و امنیت در منطقه غرب استان تهران را بر عهده دارد که شش شهرستان اسلامشهر، بهارستان، رباط کریم، شهریار، شهر قدس و ملارد را در برمی‌گیرد.

شکل ۱ موقعیت جغرافیایی شهرستان‌های منطقه غرب استان تهران

با توجه به تئوری‌های مطرح در حوزه‌های مشارکت اجتماعی و پلیس جامعه محور و دستورالعمل‌ها، آئین‌نامه‌ها و روش جاری سازمانی پلیس، چارچوب کلی انجام تحقیق در جهت سنجش و ارزیابی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران در قالب مدل مفهومی برابر نمودار ۱ قابل تبیین است.

نمودار ۱ - مدل مفهومی تحقیق

روش شناسی تحقیق

این پژوهش از نظر هدف در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد، از حیث ماهیت توصیفی-تحلیلی و از جنبه نحوه گردآوری داده‌ها و اجرا جهت آزمون فرضیه‌ها از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه کارکنان شاغل در کلاتری و پاسگاه‌های (کوپ) فرماندهی انتظامی ویژه غرب استان تهران است که در طول جذب و به کارگیری عوامل پلیس افتخاری در سطح استان فعالیت انتظامی داشته‌اند که برابر فرمول کوکران، تعداد ۲۶۴ نفر به عنوان حجم نمونه محاسبه شده است. همچنین، پرسشنامه تهیه شده براساس روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بین کارکنان شاغل در کلاتری و پاسگاه‌های انتظامی ویژه غرب تهران به نسبت درصد فعالیت عوامل پلیس افتخاری به تفکیک شهرستان‌های تابعه به شرح جدول ۱ توزیع شده است.

ردیف	شهرستان های تابعه	پلیس افتخاری جذب قطعی شده	سهم درصدی جذب قطعی شده	سهم توزیعی پرسشنامه
۱	اسلام شهر	۱۴۰	۲۲	۵۸
۲	رباط کریم	۱۵۰	۲۴	۶۵
۳	شهریار	۱۰۸	۱۷	۴۵
۴	ملارد	۹۷	۱۵	۳۶
۵	قدس	۵۳	۸	۲۰
۶	بهارستان	۹۲	۱۴	۴۰
	مجموع	۶۴۰	۱۰۰	۲۶۴

پرسش نامه محقق ساخته، ابزار اصلی جمع آوری اطلاعات جهت سنجش و ارزیابی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در انتظامی غرب تهران بوده که به صورت «پرسش های بسته^۱» تدوین شده است. برای دستیابی به روایی مطلوب در پرسشنامه، ابتدا با مصاحبه حضوری با عوامل انتظامی غرب تهران که مستقیماً در مراحل مختلف شناسایی، جذب، آموزش و به کارگیری هریک از اعضای پلیس افتخاری فعالیت داشتند و همچنین، حضور در محل فعالیت اعضای پلیس افتخاری در یگان های انتظامی مورد مطالعه، ابعاد و شاخص های مهم و قابل ارزیابی و سنجش تبیین و پرسشنامه اولیه تدوین شد و در مرحله بعدی، ابعاد و شاخص های مورد سنجش در قالب ۵۳ سؤال بسته در مقیاس لیکرت نهایی شد. در مرحله نهایی، به منظور سنجش روایی آن پرسشنامه تدوین شده، از روش تأیید روایی صوری استفاده شد که در آن با نظر و قضاوت داوران و متخصصان رشته های مرتبط با موضوع نظیر علوم انتظامی و اجتماعی، جامعه شناسی و پیشگیری اجتماعی، اصلاحات مفهومی در شاخص های مورد سنجش اعمال و در نهایت، پرسشنامه روایی لازم را پیدا کرد. جهت سنجش پایایی پرسشنامه ها از روش پیش آزمون^۲ بهره گرفته شده و پرسشنامه

1. Closed ended Questions

2. Pre Test

Archive of SID

میان ۳۰ نفر از شرکت کنندگان خارج از نمونه آماری توزیع شد و سپس پایایی آن‌ها به روش آزمون ضریب آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت. مقدار ضریب آلفای کرونباخ در مجموع برابر با ۰/۹۶۶ است که نشان از اعتبار بسیار بالای این پرسش‌نامه است.

جدول ۲ - تعیین پایایی پرسشنامه (ضریب آلفای کرونباخ)

عنوان (متغیرها)	تعداد سئوالات	ضریب آلفای کرونباخ
آموزش همگانی	۵	۰/۸۵
ارائه مشاوره انتظامی و حقوقی	۷	۰/۹۲
اطلاع رسانی عمومی	۷	۰/۹۰
توسعه مشارکت های مردمی و جلب اعتماد عمومی	۱۴	۰/۸۷
گشت زنی در محلات	۷	۰/۹۰
ارائه خدمات اطلاعاتی	۶	۰/۹۰
ارائه خدمات مأموریتی (قضایی)	۷	۰/۹۲
پرسشنامه کل	۵۳	۰/۹۶۶

بر اساس اهداف و فرضیه‌های تحقیق و نوع گویه‌های پرسشنامه، سنجش متغیرهای تحقیق و تعیین رابطه بین متغیرها با استفاده از آزمون‌های آماری صورت گرفته و به صورت توصیفی و استنباطی ارائه شد. آزمون‌ها و تحلیل‌های آماری شامل آزمون تی تک نمونه‌ای^۱ و آزمون آنوآ^۲ بوده است.

یافته‌های تحقیق

یافته‌های توصیفی: بررسی ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه آماری نشان

۱. آزمون تی تک نمونه‌ای جهت تعیین اینکه آیا میانگین مشاهده شده در نمونه که به صورت تصادفی از جامعه انتخاب شده است، مقداری برابر با میانگین مفروض جامعه دارد یا خیر، به کار می‌رود.

۲. آزمون ANOVA یا تحلیل واریانس یک طرفه برای آزمون مقایسه میانگین یک متغیر کمی در بین بیش از دو گروه مستقل استفاده می‌شود. در حقیقت این آزمون تعمیم یافته همان آزمون T دو نمونه مستقل است و دارای همان پیش فرض‌ها می‌باشد و تنها تفاوت این است که میانگین متغیرهای کمی در بیش از دو گروه مستقل با هم مقایسه می‌شوند.

۳۱

می دهد که از کلیه پاسخگویان (۲۵۸ نفر با حذف پرسشنامه های نامعتبر)، ۱.۲۲ درصد مربوط به کارکنان کوپ انتظامی اسلامشهر، ۳.۲۳ درصد رباط کریم، ۱۶.۷ درصد شهریار، ۹.۱۵ درصد ملارد، ۸.۷ درصد ملارد و ۳.۱۴ درصد مربوط به کوپ انتظامی بهارستان بوده است که از این تعداد، ۴.۱۹ درصد درجه دار، ۴.۶۷ درصد افسر جزء، ۵.۱۰ درصد با درجه سرتیپی و افسر ارشد و ۷.۲ درصد کارمند بوده اند. همچنین، از کلیه پاسخگویان، ۵.۲۹ درصد دارای سابقه خدمتی ۱ تا ۱۰ سال، ۴.۴۸ درصد ۱۰ تا ۲۰ سال، ۹.۲۰ درصد ۲۰ تا ۳۰ سال و ۲.۱ درصد بالای ۳۰ سال سابقه خدمتی داشته اند که از این تعداد، ۳.۲۶ درصد کمتر از یکسال، ۳۶.۹ درصد بین ۱ تا ۲ سال، ۲۲ درصد بین ۲ تا ۳ سال و ۹.۱۴ درصد بیش از ۳ سال سابقه کار با پلیس افتخاری را داشته اند.

جدول ۳ - ویژگی های جمعیت شناختی نمونه آماری

گروه ها	فراوانی	درصد فراوانی
محل خدمت	اسلامشهر	۱.۲۲
	رباط کریم	۳.۲۳
	شهریار	۷.۱۶
	ملارد	۹.۱۵
	قدس	۸.۷
	بهارستان	۳.۱۴
درجه خدمتی	درجه دار	۴.۱۹
	افسر جزء	۴.۶۷
	سرتیپی و افسر ارشد	۵.۱۰
	کارمند	۷.۲

۵.۲۹	۷۶	۱ تا ۱۰ سال	سنوات خدمتی
۴.۴۸	۱۲۵	۱۰ تا ۲۰ سال	
۹.۲۰	۵۴	۲۰ تا ۳۰ سال	
۲.۱	۳	۳۰ سال به بالا	
۳.۲۶	۶۷	کمتر از ۱ سال	سابقه کار با پلیس افتخاری
۹.۳۶	۹۴	۱ تا ۲ سال	
۲۲	۵۶	۲ تا ۳ سال	
۹.۱۴	۳۸	بیش از ۳ سال	
۱۰۰	۲۵۸	جمع کل	

جدول ۴ - ارزیابی عملکرد پلیس افتخاری استان از دیدگاه کارکنان کوپ

واریانس	میانگین	درصد فراوانی معتبر					گویه ها
		عالی	خوب	متوسط	ضعیف	خیلی ضعیف	
۸۰۴.۰	۴۰۹۴.۲	۰	۸.۱۳	۶.۲۷	۵.۴۴	۲.۱۴	آموزش همگانی
۸۶۷.۰	۶۳۶۴.۲	۴.۲	۸.۱۳	۵.۳۹	۶.۳۳	۷.۱۰	ارائه مشاوره انتظامی و حقوقی
۰/۷۰۵	۵۴۹۸.۳	۰	۷.۱۲	۴.۳۹	۸.۳۷	۰.۱۰	اطلاع رسانی عمومی
۸۵۸.۰	۷۵۸۲.۲	۷.۱	۵.۱۴	۷.۴۸	۱.۲۶	۰.۹	توسعه مشارکت های مردمی و جلب اعتماد عمومی
۹۲۴.۰	۷۳۹۱.۲	۲.۳	۰.۱۷	۳.۴۰	۶.۲۹	۹.۹	گشت زنی در محلات
۸۶۱.۰	۸۳۰۷.۲	۵.۳	۹.۱۶	۹.۴۶	۴.۲۴	۳.۸	ارائه خدمات اطلاعاتی
۹۶۴.۰	۲۱۹۱.۲	۴.۲	۰.۸	۱.۲۳	۲.۴۲	۳.۲۴	ارائه خدمات مأموریتی (قضایی)
۶۰۸.۰	۵۸۱۰.۲	۰	۹.۱۱	۵.۴۰	۴.۴۱	۲.۶	ارزیابی کلی عملکرد

جدول ۴، عملکرد پلیس افتخاری در فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران از منظر کارکنان کوپ استان را با توجه به ابعاد مورد سنجش نشان می دهد. بررسی

شاخص های عملکرد پلیس افتخاری نشان می دهد که میانگین همه ابعاد مورد بررسی به غیر از ابعاد «اطلاع رسانی عمومی» پایین تر از میانگین متوسط (۳) قرار دارند. همان طور که مشاهده می شود در بررسی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در انتظامی غرب تهران، ابعاد «اطلاع رسانی عمومی»، «ارائه خدمات اطلاعاتی»، «توسعه مشارکت های مردمی و جلب اعتماد عمومی»، «گشت زنی در محلات»، «ارائه مشاوره انتظامی و حقوقی»، «آموزش همگانی» و «ارائه خدمات مأموریتی (قضایی)» به ترتیب با میانگین «(۳.۵۴)، «(۲.۸۳)، «(۲.۷۵)، «(۲.۷۳)، «(۲.۶۳)، «(۲.۴۰) و «(۲.۲۱) در رتبه های اول تا هفتم قرار دارند. بررسی میانگین کلی و واریانس مربوط به عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران از منظر کارکنان کوپ استان نیز نشان می دهد در مجموع با میانگین کلی ۵۸.۲ و واریانس ۶۰۸.۰۰ در حد متوسط به پایین ارزیابی می شود.

آزمون فرضیه ها: فرضیه های تحقیق با استفاده از آزمون تی تک نمونه مورد آزمون قرار گرفته اند که به تفکیک فرضیه ها، نتایج براساس جداول ۵ و ۶ آورده شده است.

جدول ۵ - آماره های یک نمونه ای

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف معیار
آموزش همگانی	۲۵۴	۴۰۹۴.۲	۸۹۶۶۷.۰
ارائه مشاوره انتظامی و حقوقی	۲۵۳	۶۳۶۴.۲	۹۳۱۲۶.۰
اطلاع رسانی عمومی	۲۵۱	۵۴۹۸.۲	۸۳۹۳۵.۰
توسعه مشارکت های مردمی و جلب اعتماد عمومی	۲۳۴	۷۳۹۳.۲	۸۷۶۷۳.۰
گشت زنی در محلات	۲۵۳	۷۳۹۱.۲	۹۶۱۱۱.۰
ارائه خدمات اطلاعاتی	۲۵۴	۸۳۰۷.۲	۹۸۷۶۶.۰
ارائه خدمات مأموریتی (قضایی)	۲۵۱	۲۱۹۱.۲	۹۸۱۷۳.۰
عملکرد اجرایی پلیس افتخاری	۲۱۰	۵۸۱۰.۲	۷۷۹۹۰.۰

جدول ۶ - آزمون تی تک نمونه‌ای - میانگین متغیرها

متغیرها	مقدار آماره تی	درجه آزادی	سطح معناداری	میانگین اختلاف	فاصله اطمینان ۹۵٪ اختلاف	
					حداقل	حداکثر
آموزش همگانی	۸۲۵.۴۲	۲۵۳	۰۰۰.۰	۴۰۹۴۵.۲	۲۹۸۶.۲	۵۲۰۳.۲
ارائه مشاوره انتظامی و حقوقی	۰۲۹.۴۵	۲۵۲	۰۰۰.۰	۶۳۶۳۶.۲	۵۲۱۱.۲	۷۵۱۷.۲
اطلاع رسانی عمومی	۱۲۸.۴۸	۲۵۰	۰۰۰.۰	۵۴۹۸۰.۲	۴۴۵۵.۲	۶۵۴۱.۲
توسعه مشارکت های مردمی و جلب اعتماد عمومی	۷۹۵.۴۷	۲۳۳	۰۰۰.۰	۷۳۹۳۲.۲	۶۲۶۴.۲	۸۵۲۲.۲
گشت زنی در محلات	۳۳۱.۴۵	۲۵۲	۰۰۰.۰	۷۳۹۱۳.۲	۶۲۰۱.۲	۸۵۸۱.۲
ارائه خدمات اطلاعاتی	۶۳۲.۴۸	۲۵۳	۰۰۰.۰	۸۳۰۷۱.۲	۷۱۶۱.۲	۹۴۵۳.۲
ارائه خدمات مأموریتی (قضایی)	۸۱۲.۳۵	۲۵۰	۰۰۰.۰	۲۱۹۱۲.۲	۰۹۷۱.۲	۳۴۱۲.۲
عملکرد اجرایی پلیس افتخاری	۹۵۷.۴۷	۲۰۹	۰۰۰.۰	۵۸۰۹۵.۲	۴۷۴۹.۲	۶۸۷۰.۲

فرضیه اول: «عملکرد پلیس افتخاری فرماندهی انتظامی غرب تهران در آموزش همگانی اثربخش بوده است.» مقدار تی به دست آمده برابر با ۴۲/۸۲۵ است و از آنجا که این مقدار در سطح اطمینان بیش از ۹۹ درصد ($sig = ۰/۰۰۰$) پذیرفته شده، آزمون تی مورد تأیید است. میانگین پاسخ های ارائه شده توسط نمونه آماری در مورد شاخص های ارزیابی فرضیه اول براساس طیف لیکرت، ۲/۴۰ از ۵ است و از آنجا که حد بالای این دامنه کمتر از ۳ می باشد، می توان استدلال کرد که عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در آموزش همگانی از نظر جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین مورد تأیید است.

فرضیه دوم: «عملکرد پلیس افتخاری فرماندهی انتظامی غرب تهران در ارائه مشاوره انتظامی و حقوقی اثربخش بوده است.» مقدار تی به دست آمده برابر با ۴۵/۰۲۹ است و از آنجا که این مقدار در سطح اطمینان بیش از ۹۹ درصد ($sig = ۰/۰۰۰$) پذیرفته شده، آزمون تی مورد تأیید است. میانگین پاسخ های ارائه شده توسط نمونه آماری در مورد شاخص های ارزیابی فرضیه دوم براساس طیف

لیکرت، ۲/۶۳ از ۵ است و از آنجا که حد بالای این دامنه کمتر از ۳ می باشد، می توان استدلال کرد که عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در ارائه مشاوره انتظامی و حقوقی از نظر جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین مورد تأیید است.

فرضیه سوم: «عملکرد پلیس افتخاری فرماندهی انتظامی غرب تهران در اطلاع رسانی عمومی اثربخش بوده است.» مقدار تی به دست آمده برابر با ۴۸/۱۲۸ است و از آنجا که این مقدار در سطح اطمینان بیش از ۹۹ درصد ($\text{sig} = ۰/۰۰۰$) پذیرفته شده، آزمون تی مورد تأیید است. میانگین پاسخ های ارائه شده توسط نمونه آماری در مورد شاخص های ارزیابی فرضیه سوم براساس طیف لیکرت، ۲/۵۴ از ۵ است و از آنجا که حد بالای این دامنه کمتر از ۳ است، می توان استدلال کرد که عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در اطلاع رسانی عمومی از نظر جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین مورد تأیید است.

فرضیه چهارم: «عملکرد پلیس افتخاری فرماندهی انتظامی غرب تهران در توسعه مشارکت های مردمی و جلب اعتماد عمومی اثربخش بوده است.» مقدار تی به دست آمده برابر با ۴۷/۷۹۵ است و از آنجا که این مقدار در سطح اطمینان بیش از ۹۹ درصد ($\text{sig} = ۰/۰۰۰$) پذیرفته شده، آزمون تی مورد تأیید است. میانگین پاسخ های ارائه شده توسط نمونه آماری در مورد شاخص های ارزیابی فرضیه چهارم براساس طیف لیکرت، ۲/۷۳ از ۵ است و از آنجا که حد بالای این دامنه کمتر از ۳ می باشد، می توان استدلال کرد که عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در توسعه مشارکت های مردمی و جلب اعتماد عمومی از نظر جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین مورد تأیید است.

فرضیه پنجم: «عملکرد پلیس افتخاری فرماندهی انتظامی غرب تهران در گشت زنی در محلات اثربخش بوده است.» مقدار تی به دست آمده برابر با ۴۵/۳۳۱ است و از آنجا که این مقدار در سطح اطمینان بیش از ۹۹ درصد ($\text{sig} = ۰/۰۰۰$) پذیرفته شده، آزمون تی مورد تأیید است. میانگین پاسخ های ارائه شده توسط نمونه آماری در مورد شاخص های ارزیابی فرضیه پنجم براساس طیف لیکرت، ۲/۷۳ از ۵ است و از آنجا که حد بالای این دامنه کمتر از ۳ می باشد، می توان استدلال کرد که عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در گشت زنی در محلات از نظر

Archive of SID

جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین مورد تأیید است.

فرضیه ششم: «عملکرد پلیس افتخاری فرماندهی انتظامی غرب تهران در ارائه خدمات اطلاعاتی اثربخش بوده است.» مقدار تی به دست آمده برابر با $48/632$ است و از آنجا که این مقدار در سطح اطمینان بیش از ۹۹ درصد ($sig=0/000$) پذیرفته شده، آزمون تی مورد تأیید است. میانگین پاسخ‌های ارائه شده توسط نمونه آماری در مورد شاخص‌های ارزیابی فرضیه ششم براساس طیف لیکرت، $2/83$ از ۵ است و از آنجا که حد بالای این دامنه کمتر از ۳ می‌باشد، می‌توان استدلال کرد که عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در ارائه خدمات اطلاعاتی از نظر جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین مورد تأیید است.

فرضیه هفتم: «عملکرد پلیس افتخاری فرماندهی انتظامی غرب تهران در ارائه خدمات مأموریتی (قضایی) اثربخش بوده است.» مقدار تی به دست آمده برابر با $0/000$ است و از آنجا که این مقدار در سطح اطمینان بیش از ۹۹ درصد ($sig=0/000$) پذیرفته شده، آزمون تی مورد تأیید است. میانگین پاسخ‌های ارائه شده توسط نمونه آماری در مورد شاخص‌های ارزیابی فرضیه هفتم براساس طیف لیکرت، $2/21$ از ۵ است و از آنجا که حد بالای این دامنه کمتر از ۳ است، می‌توان استدلال کرد که عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در ارائه خدمات مأموریتی (قضایی) از نظر جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین مورد تأیید است.

فرضیه اصلی: «عملکرد اجرایی پلیس افتخاری فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران اثربخش بوده است.» مقدار تی به دست آمده برابر با $49/957$ است و از آنجا که این مقدار در سطح اطمینان بیش از ۹۹ درصد ($sig=0/000$) پذیرفته شده، آزمون تی مورد تأیید است. میانگین پاسخ‌های ارائه شده توسط نمونه آماری در مورد شاخص‌های ارزیابی فرضیه اصلی براساس طیف لیکرت، $2/58$ از ۵ است و چنانچه این میانگین به جامعه تعمیم داده شود، میانگین پاسخ‌ها در دامنه $2/47$ تا $2/68$ قرار می‌گیرد. از آنجا که حد بالای این دامنه کمتر از ۳ است، می‌توان استدلال کرد که عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران از نظر جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین مورد تأیید است.

تحلیل واریانس (آزمون آنوا ANOVA): روند آنالیز واریانس یک طرفه، فرضیه‌ها را آزمون می‌کند که آیا میانگین یک متغیر کمی در گروه‌های مختلف برابر است یا خیر؟ در این بخش از آمار استنباطی، به بررسی و مقایسه عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در هر یک از فرماندهی انتظامی شهرستان‌های غرب تهران پرداخته می‌شود.

جدول ۷ - آماره‌های توصیفی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری

شهرستان	تعداد	میانگین	انحراف معیار	فاصله اطمینان ۹۵٪ میانگین	
				حد پایین	حد بالا
اسلامشهر	۳۹	۶۶۶۷.۲	۷۳۷۴۷.۰	۴۲۷۶.۲	۹۰۵۷.۲
رباط کریم	۴۷	۶۳۸۳.۲	۶۷۳۲۶.۰	۴۴۰۶.۲	۸۳۶۰.۲
شهریار	۴۰	۱۲۵۰.۲	۷۹۰۵۷.۰	۸۷۲۲.۱	۳۷۷۸.۲
ملارد	۳۶	۸۰۵۶.۲	۸۲۱۸۳.۰	۵۲۷۵.۲	۰۸۳۶.۳
قدس	۱۲	۳۳۳۳.۳	۴۹۲۳۷.۰	۰۲۰۵.۳	۶۴۶۲.۳
بهارستان	۳۶	۴۴۴۴.۲	۶۹۴۶۵.۰	۲۰۹۴.۲	۶۷۹۵.۲
جمع کل	۲۱۰	۵۸۱۰.۲	۷۷۶۶۰.۰	۴۷۴۹.۲	۶۸۷۰.۲

جدول ۸ - آنالیز واریانس (ANOVA) متغیر عملکرد اجرایی پلیس افتخاری

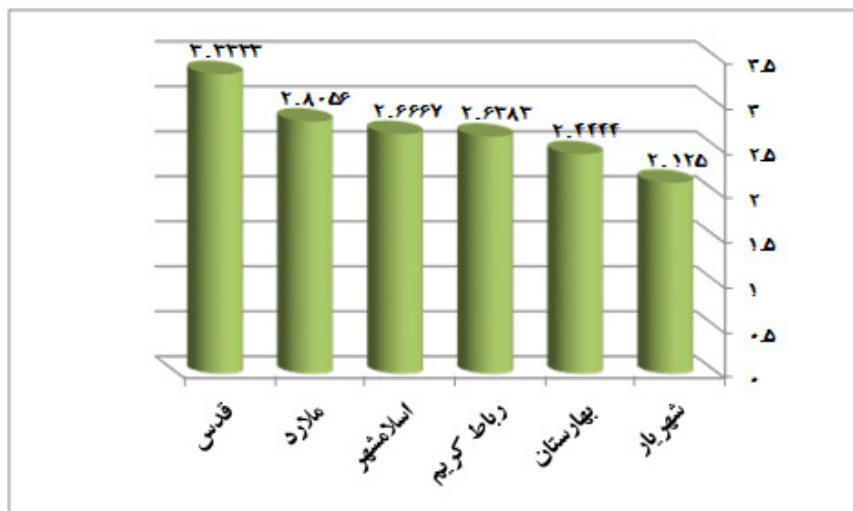
عملکرد اجرایی پلیس افتخاری	مجموع مجذور	درجه آزادی	مجذور میانگین	آماره F	سطح معناداری (Sig)
بین گروه‌ها	۰۳۷.۱۸	۵	۶۰۷.۳	۷۴۶.۶	۰۰۰.۰
داخل گروه‌ها	۰۸۷.۱۰۹	۲۰۴	۵۳۵.۰		
جمع کل	۱۲۴.۱۲۷	۲۰۹			

براساس جداول ۷ و ۸، از آنجا که سطح معناداری آنالیز واریانس کمتر از مقدار

1. OneWay ANOVA: Analyze of Variance

Archive of SID

خطا (Sig = ۰۰۰ .۰ < ۰۵ .۰) است، چنین استنباط می‌شود که میانگین حداقل یک زوج از جوامع باهم اختلاف دارند. به عبارت دیگر، میانگین عملکرد اجرایی پلیس افتخاری حداقل دو شهرستان فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران باهم اختلاف دارند. بررسی میانگین مربوط به هر یک از شهرستان‌های استان نیز نشان می‌دهد که در مجموع، عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در شهرستان‌های «قدس»، «ملارد»، «اسلامشهر»، «رباط کریم»، «بهارستان» و «شهریار» به ترتیب با میانگین «(۳۳.۳)»، «(۸۰.۲)»، «(۶۶.۲)»، «(۶۳.۲)»، «(۴۴.۲)» و «(۱۲.۲)» در رتبه‌های اول تا ششم قرار دارند.

نمودار ۲ - عملکرد اجرایی پلیس افتخاری شهرستان‌های انتظامی ویژه غرب تهران (براساس میانگین محاسبه شده)

نتیجه‌گیری

در ایران، مسئولیت مهم تأمین نظم و امنیت داخل شهرها بر عهده نیروی انتظامی نهاده شده است. از مهم‌ترین فرصت‌ها و مقدرات بالقوه نیروی انتظامی در استقرار نظم و امنیت انتظامی، رابطه منطقی و صمیمانه با مردم است؛ چراکه مردم، بزرگ‌ترین سرمایه اجتماعی و مخاطب ناجا و علت وجودی این نیرو به شمار می‌روند. در همین راستا، نیروی انتظامی تلاش کرده است با سازماندهی و به کارگیری بخشی از اقشار مردم در قالب پلیس افتخاری، زمینه‌های حضور جدی

در جامعه و مشارکت هرچه بیشتر مردم در برقراری نظم و امنیت عمومی را فراهم آورد و تحقیق حاضر نیز برای ارزیابی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در مجموعه فرماندهی انتظامی غرب تهران انجام پذیرفت.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که مجموعه فرماندهی انتظامی غرب تهران تلاش قابل توجهی در شناسایی و جذب اعضای پلیس افتخاری در سطح استان داشته که قطعی شدن ۶۴ درصدی پرونده‌های تشکیل شده از سهمیه اختصاصی به استان تا پایان بهار ۹۶ مؤید این امر است. ارائه آموزش‌های لازم به اعضای جذب شده قطعی طی ۱۲ دوره آموزشی در قالب کلاس، کارگاه و همایش تا پایان اردیبهشت ۹۶ نیز نشان از توجه جدی این فرماندهی به امر آموزش اعضای پلیس افتخاری قبل از به کارگیری اعضا بوده است. اما نتایجی که با بررسی ابعاد ارزیابی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در سطح استان ارائه شد نشان داد که این عملکرد در وضعیت کلی مورد انتظار در حد متوسط به پایین بوده است؛ هرچند در برخی امور، عملکرد بالاتر از حد متوسط نیز مشهود بود.

بررسی شاخص‌های عملکرد اجرایی پلیس افتخاری نشان می‌دهد که از منظر کارکنان کوپ، میانگین همه ابعاد مورد بررسی به غیر از ابعاد «اطلاع‌رسانی عمومی» و «امور فرهنگی و مذهبی» پایین‌تر از میانگین متوسط (۳) و ابعاد «اطلاع‌رسانی عمومی»، «ارائه خدمات اطلاعاتی»، «توسعه مشارکت‌های مردمی و جلب اعتماد عمومی»، «گشت زنی در محلات»، «ارائه مشاوره انتظامی و حقوقی»، «آموزش همگانی» و «ارائه خدمات مأموریتی (قضایی)» در رتبه‌های اول تا هفتم قرار دارند. عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران از منظر کارکنان کوپ استان در مجموع با میانگین کلی ۵۸.۲ در حد متوسط به پایین ارزیابی می‌شود. بررسی فرضیه‌های تحقیق با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای نیز مؤید این نتیجه بودند و عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران از نظر جامعه آماری (کارکنان کوپ) در حد متوسط به پایین مورد تأیید قرار گرفت. نتایج تحلیل واریانس یک طرفه با استفاده از آزمون ANOVA نیز نشان داد که در مجموع از نظر عملکرد اجرایی پلیس افتخاری، شهرستان‌های «قدس»، «ملارد»، «اسلامشهر»، «ریباط کریم»، «بهارستان» و «شهریار» به ترتیب در رتبه‌های اول تا ششم قرار دارند.

پیشنهادها

بی تردید، حصول نتایج پایین تر از حد متوسط در عملکرد اجرایی پلیس افتخاری به عوامل مختلفی برمی گردد که بررسی آن ها خارج از توان این تحقیق بوده و لازم است در مطالعات بعدی مدنظر قرار گیرد. هرچند گذشت مدت زمان کوتاه از شروع جذب و به کارگیری اعضای پلیس افتخاری در انتظامی استان می تواند یکی از دلایل قابل توجه این امر باشد. با این وجود سعی می شود، پیشنهادهای مناسب و قابل اجرایی ارائه شود که امیدواریم راهکارهای نتیجه بخشی در جهت ارتقای کمی و کیفی عملکرد اجرایی پلیس افتخاری در سال های آتی در سطح استان و حتی کشور باشد.

■ در خصوص ارتقای کیفی و کمی عملکرد پلیس افتخاری در ارائه مشاوره انتظامی و حقوقی، پیشنهاد می شود آموزش های لازم به اعضاء در خصوص نحوه جلب اعتماد و مهارت های ارتباطی مؤثر با شهروندان داده شده و اطلاعات و آگاهی های انتظامی و حقوقی ایشان در جهت تقویت خدمات ارائه شده افزایش یابد.

■ پیشنهاد می شود ابتدا آموزش های لازم در خصوص الزامات ارتباطی، اعتماد پذیری و مشارکت پذیری شهروندان در امور انتظامی و اجتماعی در خصوص خود اعضاء صورت پذیرد و در مرحله بعدی در سطح جامعه هدف پیاده سازی شود.

■ در خصوص به کارگیری هدفمند اعضای پلیس افتخاری در امور گشت زنی انتظامی، پیشنهاد می شود که آموزش های لازم در خصوص اهداف گشت زنی و اجرای مطلوب آن داده شده و از این اعضاء در حضور سایر کارکنان به ویژه کارکنان پایور در امور گشت زنی استفاده شود. همچنین، پیشنهاد می شود که از اعضای پلیس افتخاری به صورت انفرادی صرفاً در گشت زنی پیاده جهت پایش وضعیت حوزه استحفاظی در نقاط جرم خیز و جمع آوری اخبار و اطلاعات استفاده شود.

■ با توجه به اینکه یکی از منابع جمع آوری اخبار و اطلاعات مورد نیاز سازمانی، استفاده از منابع محلی است. پیشنهاد می شود که از اعضای پلیس افتخاری بومی و محلی در حوزه استحفاظی در جهت کسب اخبار موثق و اشراف اطلاعاتی بر حوزه استفاده شود. رعایت ملاحظات حفاظتی و سازمانی در امور

اطلاعاتی پلیس افتخاری از الزامات به کارگیری این اعضا است.

■ با توجه به اینکه ارائه خدمات مأموریتی در مقام ضابطیت قضایی یکی از وظایف خاص و حساس ناجا است و انجام امور مربوطه نیازمند کسب آموزش‌های ویژه است. پیشنهاد می‌شود تا حد امکان از اعضای پلیس افتخاری در امور قضایی به ویژه در خصوص پرونده‌های قضایی استفاده نشود و به کارگیری این اعضا در اموری همچون ابلاغ و اجرای احکام قضایی با رعایت ملاحظات سازمانی و با در نظر داشتن طرفین دعوا و در حضور کارکنان مجرب پایور انجام پذیرد.

■ به نظر می‌رسد شناسایی و جذب اعضای پلیس افتخاری در واحدی غیر از واحد بکارگیرنده اعضا انجام می‌پذیرد. پیشنهاد می‌شود در شناسایی و جذب افراد، تعامل و هماهنگی لازم بین واحدهای جذب کننده و واحدهای بکارگیرنده اعضای پلیس افتخاری در دستور کار قرار گیرد تا یگان‌های بکارگیرنده، اهتمام و توجه کافی به ظرفیت‌های اعضای معرفی شده و استفاده از آن داشته باشند.

■ به نظر می‌رسد که برخی از اعضای پلیس افتخاری صرفاً با تفکر برخوردار از امتیازات سازمانی و شخصی متقاضی جذب و به کارگیری شده‌اند، پیشنهاد می‌شود نظارت و کنترل‌های لازم از طرف واحدهای نظارتی و اجرایی در خصوص عملکرد و اهداف اعضای به کارگیری شده انجام پذیرفته و افراد فاقد صلاحیت کنار گذاشته شوند.

■ به نظر می‌رسد یکی از عوامل مؤثر بر ارتقای عملکرد اجرایی پلیس افتخاری، ارائه آموزش‌های لازم به مدیران و کارکنان واحدهای اجرایی در خصوص نحوه به کارگیری اعضای پلیس افتخاری است. پیشنهاد می‌شود در کنار آموزش اعضای پلیس افتخاری، آموزش و توجیه مدیران و کارکنان در خصوص نحوه به کارگیری این اعضا هم در دستور کار قرار گرفته و فرهنگ بهره‌مندی از پلیس افتخاری در سازمان نهادینه شود.

■ به نظر می‌رسد ارزیابی لازم از عملکرد اجرایی عوامل پلیس افتخاری در مدت زمان به کارگیری در یگان‌های اجرایی صورت نگرفته و امتیازات خاصی برای اعضای فعال در نظر گرفته نمی‌شود. پیشنهاد می‌شود با نظارت مستقیم مدیر واحدهای بکارگیرنده، ارزیابی دوره‌ای از عملکرد اعضای پلیس افتخاری صورت پذیرد و امتیازات مادی و معنوی شامل حال افراد فعال و موفق گردد.

Archive of SID

- پیشنهاد می شود به منظور پیشگیری از هرگونه آسیب ها و تهدیدات متصور سازمانی تا حد امکان از وسایل شخصی اعضای پلیس افتخاری به ویژه خودروی شخصی استفاده نشود.
- پیشنهاد می شود لباس مصوب با آرم و نشان مصوب پلیس افتخاری تهیه و در اختیار کلیه اعضاء قرار بگیرد. همچنین، افراد مربوط به هر حوزه در لباس مصوب مشخص شده باشد.
- به نظر می رسد که برخی از اعضای پلیس افتخاری اهدافی غیر از اهداف عالی سازمان ناجا در همکاری با پلیس دنبال می کنند، پیشنهاد می شود اعضای با تفکرات نامطلوب و شوم شناسایی و ضمن برخورد با ایشان، از به کارگیری مجدد آن ها خودداری شود.
- به منظور تقویت و ارتقای عملکرد اعضای پلیس افتخاری پیشنهاد می شود از تجربیات و سوابق سازمانی بسیج مستضعفین و سایر نهادهای اجتماعی در شناسایی، جذب و به کارگیری اعضای جدید استفاده شود.
- در جهت معرفی و آگاهی بخشی عمومی در خصوص پلیس افتخاری و اهداف این طرح، پیشنهاد می شود از ظرفیت رسانه ای به ویژه مطبوعات و صدا و سیما استفاده شود.
- با توجه به اینکه جامعه مورد سؤال در تحقیق حاضر، کارکنان انتظامی کوپ استان بوده است، پیشنهاد می شود تحقیق مستقلی با هدف بررسی عوامل ارتقای عملکرد اجرایی پلیس افتخاری از منظر خود اعضای پلیس افتخاری مدنظر باشد.
- با توجه به موفقیت قابل توجه سازمان بسیج مستضعفین در برخی حوزه های مأموریتی، پیشنهاد می شود مطالعه ای تطبیقی بین فعالیت بسیج و اعضای پلیس افتخاری صورت پذیرد.
- پیشنهاد می شود از منظر کارکنان، عوامل ارتقای عملکرد اجرایی پلیس افتخاری با ارائه راهکارهای هدفمند و سازنده، مورد مطالعه قرار بگیرد.
- پیشنهاد می شود میزان اثربخشی برگزاری دوره های آموزشی ویژه پلیس افتخاری از منظر خود اعضای پلیس افتخاری یا کارکنان واحدهای بکارگیرنده در مطالعه ای بررسی و مورد ارزیابی قرار گیرد.

۴۳

- احمدی، حبیب، مرادی، گلمراد و آذرگون، زهره (تابستان ۱۳۸۶). بررسی رابطه بین مشارکت مردمی و احساس امنیت اجتماعی (مورد مطالعه شهر اسلام آباد غرب). فصلنامه توسعه انسانی. ۱(۴).
- انصاری، محمد (۱۳۸۵). بررسی عوامل مؤثر بر آسیب‌پذیری شغلی کارکنان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه علوم انتظامی امین.
- بخشایشی بایقوت، محرم (۱۳۹۱). رویکرد جامعه محوری پلیس در پیشگیری از جرم، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- بلوچ، علی (۱۳۹۴). نقش پلیس افتخاری در پیشگیری اجتماعی از جرم. پایان‌نامه کارشناسی ارشد پیشگیری اجتماعی از جرم. دانشکده علوم و فنون اطلاعات و آگاهی. دانشگاه علوم انتظامی امین.
- بیات، محمدکریم (۱۳۹۴). بررسی رابطه نگرهبان محله با پیشگیری اجتماعی از جرم. پایان‌نامه کارشناسی ارشد پیشگیری اجتماعی از جرم. دانشکده علوم و فنون اطلاعات و آگاهی. دانشگاه علوم انتظامی امین.
- ترابی، یوسف (۱۳۸۵). درآمدی بر رهیافت پلیس مشارکت‌گرا (پلیس محله). فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی. شماره ۲.
- ترابی، یوسف و گودرزی، آیت (۱۳۸۲). ارزش‌ها و امنیت اجتماعی، مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، تهران: مجله پیک نور، معاونت اجتماعی ناجا.
- تقدیسی لاریجانی، مسعود (۱۳۹۶). بررسی عوامل مؤثر بر تعامل مردم با پلیس آگاهی استان سمنان در کشف جرم سرقت (پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته پلیس آگاهی). دانشگاه علوم انتظامی امین.
- رشاد، علی اکبر (۱۳۸۰). دانشنامه امام علی (ع)، جلد ۵. قم: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، چاپ اول.
- شاکری، رضا (۱۳۸۱). پلیس، مردم و امنیت عمومی. تهران: سازمان عقیدتی و سیاسی ناجا.
- صفری شالی، رضا (۱۳۸۰). نقش توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی زنان در توسعه پایدار روستایی، مجموعه مقالات همایش اعتبارات خرد زنان روستایی و

Archive of SID

- عشایر. معاونت ترویج و مشارکت مردمی وزارت جهاد کشاورزی: ص ۱۱۳-۱۳۸.
- عبدی، نرگس و شرافتی پور، جعفر (۱۳۸۶). پیشگیری از جرم با تکیه بر رویکرد اجتماعمحور (تأملی بر نقش پلیس در پیشگیری اجتماعی) فصلنامه مطالعات اجتماعی. شماره هشتم و نهم، صص ۱۸۰-۱۹۶.
 - علوی تبار، علیرضا (۱۳۷۹). الگوهای مشارکت شهروندان در اداره امور شهرها. تهران: مرکز مطالعات و برنامه ریزی وزارت کشور.
 - عمید، حسن (۱۳۸۹). فرهنگ فارسی عمید. تهران: انتشارات امیرکبیر.
 - فرومند، صابر (۱۳۹۲). نقش پلیس در پیشگیری از جرم با تأکید بر مشارکت مردم. پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه پیام نور واحد استان البرز.
 - محمدی، جمال؛ حسینی نژاد، اردلان و اصانلو، علی (۱۳۹۳). تأثیر هویت محلات بر احساس امنیت شهروندان، فصلنامه پژوهش های اطلاعاتی و جنایی، سال نهم، شماره اول.
 - ملک حسینی، محمدتقی و محمدی، عبدالحمید (بهار ۱۳۹۳). مشارکت مرز نشینان راهکاری جهت دستیابی به امنیت پایدار اجتماعی (مورد مطالعه: شهر مرزی اینچه برون). شماره ۳. صص ۴۵-۶۵. بازیابی از: http://bss.jrl.police.ir/html/17467_article
 - منظمی تبار، جواد (بهار ۱۳۸۵). نقش مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی. فصلنامه دانش انتظامی. ۸(۱)، صص ۹-۳۲. بازیابی از: <https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?id=131459>
 - میلر، لیندا اس. و هس، کارون ام. (۱۳۸۲). پلیس در اجتماع (محمدرضا کلهر، مترجم). تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین.
 - نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۷۸). پیشگیری از بزه کاری و پلیس محلی. مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۱۹ و ۲۰.
 - وروایی، اکبر (۱۳۸۴). پلیس جامعه محور. تهران: سازمان عقیدتی سیاسی ناجا.
 - وروایی، اکبر و بهربر، سروش (۱۳۸۸). اثربخشی الگوهای پلیس سنتی و نوین در پیشگیری از جرم. فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم. سال چهارم، شماره ۱۰.
 - نامیان، پیمان و محمود جلالی (۱۳۸۵). امنیت عمومی در پرتو مشارکت عمومی،

فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی. ۴ و ۵ (۲)، صص ۷۱-۷۹.

□

● هزارجریبی، جعفر و رضا صفری شالی (۱۳۹۱) «آناتومی رفاه اجتماعی» تهران،

۴۵

انتشارات جامعه و فرهنگ، چاپ اول.

- Choi, K. Lee, J. Chun, Y (2014). Why Do Citizens Participate in Community Crime Prevention Activities? *Revija za kriminalistiko in kriminologijo / Ljubljana* 298-287 ,4 / 2014 / 65.
- Easton, M. Van Ryckeghem, D (2012). Reflections on Community Policing and citizen participation” Social conflicts, citizens and policing. *Governance of Security Research Papers Series, Volume 6* (pp. 30-15)
- Skogan, G. Wesely (2006). *Police and Community in Chicago*. Oxford University Press. New York, New York.
- Terpstra, Jan (2008). Police, local government, and citizens as participants in local security networks” *Police Practice and Research, Routledge, Taylor & Francis group, Vol. 9, No. 3, July* 225-213 ,2008